INSTITUUT VOOR CULTUURTECHNIEK EN WATERHUISHOUDING

NOTA 417, d.d. 6 september 1967

Analyse en prognose van de bedrijfswisselingen in het gebied Wonseradeel - noord

J. Ploeger

Nota's van het Instituut zijn in principe interne communicatiemiddelen, dus geen officiële publikaties.
Hun inhoud varieert sterk en kan zowel betrekking hebben op een eenvoudige weergave van cijferreeksen, als op een concluderende discussie van onderzoeksresultaten. In de meeste gevallen zullen de conclusies echter van voorlopige aard zijn omdat het onderzoek nog niet is afgesloten.
Bepaalde nota's komen niet voor verspreiding buiten het Instituut in aanmerking.

In het kader van de cultuurtechnische inventarisatie van het gebied Wonseradeel - noord, is een analyse (over de periode 1961 - 1966) en een prognose (over de perioden 1966 - 1971, 1971 - 1976) gemaakt van de ontwikkeling van het aantal bedrijven in dit gebied.

De analyse van deze ontwikkeling werd gemaakt van een iets groter gebied dan dat van de cultuurtechnische inventarisatie. De resultaten van deze analyse zijn echter toepasbaar voor dit gebied.

Tabel 1. Analyse van de bedrijfswisselingen in het gebied Wonseradeel-noord, periode 1961 - 1966.

	Alle bedrijven		Bedrijven ≥2 ha.	
Beëindigd[1])	28,1		29,3	
w.v.[2]) sterfte		19,6		16,5
'gaan rusten'		50,7		48,1
beroepsmobiliteit		4,7		9,8
verschuivingen		25,0		25,6
Toegetreden[1])	19,3		20,2	
w.v.[2]) verschuivingen		46,5		51,6
opvolging		53,5		48,4
Afneming[1])	8,8		9,1	

[1]) In procenten van oorspronkelijk aantal
[2]) In procenten van totaal beëindigd, resp. toegetreden.
N.B. Voor de kansverdeling van de componenten van beëindiging, zie fig. 1 en 2

Op basis van de gegevens uit tabel 1 is het mogelijk een prognose te maken van de beëindiging en de toetreding als gevolg van verschuivingen. Omtrent de opvolging moet echter nog een afzonderlijke prognose worden gemaakt

Eerder is aangenomen dat de ontwikkeling van het aantal 25 - 29-jarige zoons + bedrijfshoofden een aanwijzing is voor deze vorm van toetreding. Dit gegeven kan worden ontleend aan de arbeidskrachtentellingen voor de land- en tuinbouwwerkzaamheden. Voor het beschouwde gebied kan dan het best worden uitgegegaan van deze ontwikkeling in de

gemeenten Wonseradeel en Franekeradeel.

Met name in de gemeente Wonseradeel lijkt echter in de leeftijdsopbouw van de zoons een zekere golfbeweging voor te komen. Om deze reden zijn hier ook de 23 en 24 jarigen in het onderzoek betrokken.

Tabel 2. Ontwikkeling van het aantal zoons en bedrijfshoofden, van enkele leeftijdsgroepen, in de gemeenten Wonseradeel en Franekeradeel

		1962	1965
25 - 29+ jarigen			
Wonseradeel	zoons	24	31
	bedr. hoofden	64	63
Franekeradeel	zoons	19	12
	bedr. hoofden	18	17
		125	123 = ca -0,5% per jaar
23 - 29 jarigen			
Wonseradeel	zoons	61	53
	bedr. hoofden	78	72
Franekeradeel	zoons	33	16
	bedr. hoofden	21	19
		193	160 = ca -6,5% per jaar

Voor de groep 23 - 29 jarigen in de gemeente Wonseradeel bedroeg de afname over de periode 1962 - 1965 circa 3,6 % per jaar. Voor de prognose zijn derhalve 2 alternatieve berekeningen gemaakt, respectievelijk met een gelijkblijvend aantal opvolgers (0%-hypothese) en met een afneming van de opvolging met 4 % per jaar (-4%-hypothese).

Tabel 3. Prognose, in procenten van het oorspronkelijk aantal, van de beëindiging en toetreding van bedrijven in het gebied Wonseradeel-noord, over de perioden 1966 - 1971, 1971 - 1976

	Alle bedrijven		Bedrijven ≥ 2 ha	
	0%-hypothese	-4%-hypothese	0%-hypothese	-4%-hypothese
Periode 1966 - 1971				
Beëindiging	28,2	28,2	30,3	30,3
Toetreding	20,5	18,4	21,3	19,3
Afneming	7,7	9,8	9,0	11,0
In % per jaar	1,6	2,1	1,9	2,4
Periode 1971 - 1976				
Beëindiging	27,4	27,4	29,0	29,4
Toetreding	21,1	17,2	22,0	18,4
Afneming	6,3	10,2	7,0	11,0
In % per jaar	1,3	2,2	1,5	2,4

Op basis van de gegevens in tabel 3 is het nu mogelijk een berekening te maken van de ontwikkeling van het aantal bedrijven in het gebied Wonseradeel-noord, zoals dit voor de cultuurtechnische inventarisatie is begrensd.

Tabel 4. Prognose van het aantal bedrijven in het gebied Wonseradeel-noord, over de perioden 1966 - 1971, 1971 - 1976

	Alle bedrijven		Bedrijven ≥ 2 ha	
	0%-hypothese	-4%-hypothese	0%-hypothese	-4%-hypothese
Aantal bedrijven 1966	361	361	343	343
Afneming 1966 - 1971	28	35	31	38
Aantal bedrijven 1971	333	326	312	305
Afneming 1971 - 1976	21	33	22	34
Aantal bedrijven 1976	312	293	290	271

Het is uiteraard mogelijk de prognose verder uit te breiden. Naarmate de prognose verder in de toekomst is gelegen, neemt echter de betrouwbaarheid af. De verschillen tussen de minimum- en maximum prognose nemen toe.

Voor de periode 1976 - 1981 is, op basis van de thans ter beschikking staande gegevens, een afneming berekend voor alle bedrijven, voor de 0%-hypothese en voor de -4%-hypothese, van respectievelijk 4,6 % en 9,8 %. Voor de bedrijven ≥2 ha van respectievelijk 5,8 % en 12 %. Het aantal aanwezige bedrijven in 1981 komt daarmee op respectievelijk 298 en 264. Het aantal bedrijven ≥2 ha op respectievelijk 273 en 238.

Voor de theoretische achtergronden en benadering van de voorgaande analyse en prognose zij verwezen naar de concept-nota van L.J. LOCHT en J. PLOEGER: Een methode voor raming van de toekomstige agrarische beroepsbevolking ten behoeve van een cultuurtechnisch plan en de invloed van enkele economische factoren op de afvloeiing uit de landbouw.

Figuur 1. Kansen van bedrijfsbeëindiging per 5-jaarsperiode (e) voor bedrijfshoofden in Wonseradeel-noord (alle bedrijven), gebaseerd op gegevens van de periode 1961 - 1966, gesplitst naar kans op sterfte (d), kans op 'gaan rusten' (r), kans op beroepsmobiliteit (m_e) en kans op verschuiving (s_e)

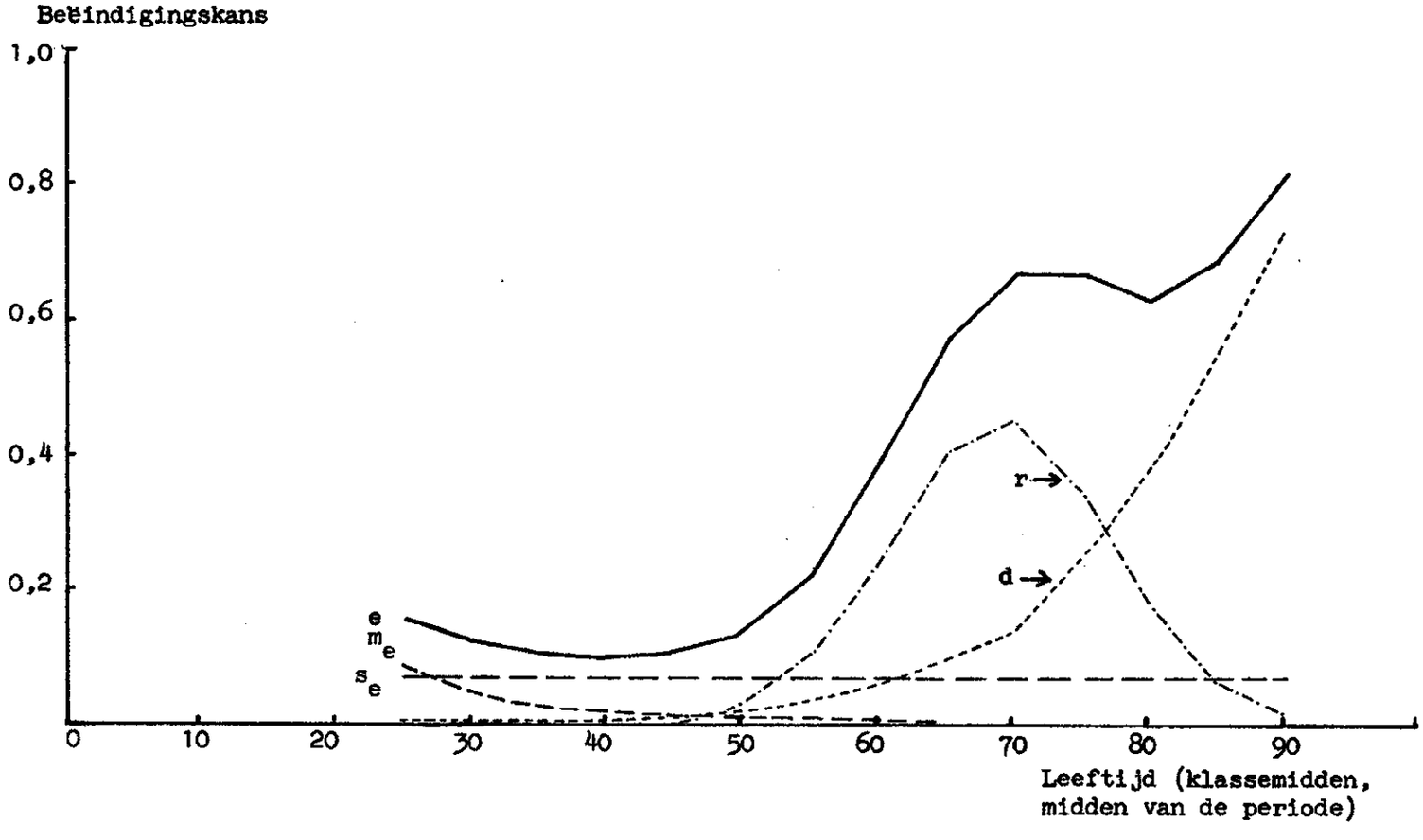

Figuur 2. Kansen van bedrijfsbeëindiging per 5-jaarsperiode (e) voor bedrijfshoofden in Wonseradeel-noord (bedrijven ≥ 2 ha), gebaseerd op gegevens van de periode 1961 - 1966, gesplitst naar kans op sterfte (d), kans op 'gaan rusten' (r), kans op beroepsmobiliteit (m_e) en kans op verschuiving (s_e)